

4.3.2021

לכבוד,
מר קובי שבתאי
מפכ"ל משטרת ישראל
בפקס: 02-5428118

לכבוד,
ד"ר אביחי מנדלבלית
היועץ המשפטי לממשלה
בפקס: 02-6467001

דחוף!

הנדון: פיזור הפגנות ושימוש באלימות כנגד המפגינים באום אל-פחם

בשם עיריית אום אל-פחם, הרינו לפנות אליכם בדרישה להנחות את מפקד מחוז חוף, מפקד המרחב ומפקד תחנת אום אל-פחם להימנע מלפזר את ההפגנה אשר תתקיים ביום שישי הקרוב 5.3.2021 בעיר ולחדול מלהשתמש באלימות כנגד המפגינים, והכל כדלקמן:

1. בשבועות האחרונים, ומאז יום שישי ה- 16.1.2021, התקיימו הפגנות בכל יום שישי לאחר סיום תפילת הצהריים בעיר אום אל-פחם במחאה על הכשלים המערכתיים והתנהלות המשטרה בטיפול באלימות ובפשע ביישובים הערביים.
2. ביום שישי האחרון, 26.2.2021, התקיימה כאמור הפגנה שביעית במספר בכניסה לעיר אום אל-פחם. ההפגנה החלה לאחר סיומה של תפילת הצהריים, כך שהמפגינים החלו את הצעדה שלהם תוך שהם נושאים 21 ארונות אשר מסמלים את קורבנות הפשיעה בחברה הערבית בשנת 2021 בלבד.
3. כוחות רבים של המשטרה, המצוידים ברכב מכת"זית וציוד רב של אמצעי פיזור הפגנות נכחו במקום מכיוונו של כביש 65 ומכיוון תחנת המשטרה בעיר. דקות ספורות לאחר תחילת הצעדה הבחינו המפגינים ברכב המכת"זית מתקרב במהירות לכיוונם מכיוון תחנת המשטרה בעיר ומתחיל להתיז מי צחנה על המפגינים, באופן מיידי וללא כל התראה. זמן קצר לאחר מכן, החלו השוטרים לפזר את ההפגנה תוך שימוש מופרז בכוח ובאמצעים חריגים ביותר. המשטרה עשתה שימוש בירי רימוני הלם, רימוני גז מדמיע, ואף ישנן אינדיקציות לירי של כדורי ספוג ו/או גומי לכיוון המפגינים, וגרמה לפציעתם של 40 מפגינים אשר נזקקו לטיפול רפואי, מתוכם ארבעה מפגינים אשר הזדקקו לאשפוז בבתי החולים עקב פציעות קשות.
4. מהחומר הרפואי שהגיע לידינו ניתן להבחין כי המשטרה פגעה, לרוב, בחלק גופם העליון של המפגינים.

== מצ"ב לינק אשר מתעד את השתלשלות האירועים המתוארת לעיל:
[/https://www.facebook.com/1110784659/videos/10223525245215180](https://www.facebook.com/1110784659/videos/10223525245215180)

5. המשטרה השתמשה באמצעים מסכני חיים, פוגעניים ולא מידתיים לפיזור המפגינים. נציין כי השימוש באמצעים אלו הוביל לפגיעה קשה בראשו של אחד המפגינים אשר נזקק לניתוח בראש ומצבו הוגדר כקשה. לא זו בלבד, בהפגנה המשטרה חסמה את הכניסה לעיר אום אל-פחם, וכך מנעה, באופן לא חוקי, מהמפגינים לממש את זכותם החוקתית להפגין ולהביע את דעתם ולמחות.

6. המשתתפים בהפגנות ביקשו לממש את זכותם החוקתית לחופש הביטוי והמחאה ועל כן לא רק שלמשטרה אין כל סמכות לפזר הפגנות אלו, אלא נהפוך הוא, חובתה של המשטרה היא להגן על המפגינים ולפעול בכל האמצעים בכדי לאפשר להם לממש את זכותם להפגין (בעניין זה ראו: בג"ץ 153/83 לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל; בג"ץ 2481/93 דיין נ' מפקד מחוז ירושלים; בג"ץ 4712/96 סיעת מרצ נ' משטרת ישראל; בג"ץ 2557/05 מטה הרוב נ' משטרת ישראל).

7. למעלה מן הצורך נציין כי זכות המחאה וההפגנה מהוות חלק מהזכות לחופש הביטוי. אין צורך להכביר במילים על מעמדה החוקתי של הזכות להפגין והזכות לחופש הביטוי (בעניין זה ראו: בג"ץ 73/53 חברת "קול העם" בע"מ נ' שר הפנים, פ"ד ז 871, (1953); בג"ץ 806/88 universal city studios inc נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות, פ"ד מג(2) 22, בעמ' 33; בג"ץ 92/105 ראם מהנדסים קבלנים בע"מ נגד עיריית נצרת עילית, פד"י מז(5) 189 (1993)). פיזור ההפגנות תוך שימוש בכוח מופרז ובאמצעים לא מידתיים ופוגעניים מהווה פגיעה קשה בזכותם החוקתית לשלמות הגוף ולזכותם לחופש הביטוי, באופן לא מידתי בעליל.

8. בכך המשטרה חרגה מסמכותה עת שהיא מפזרת בכוח הפגנה לגיטימית, שלווה ושקטה, אשר לא התאפיינה כלל באלימות, תוך שימוש באמצעים חריגים במיוחד.

9. זאת ועוד ומכל מקום, השימוש בירי של כדורי מתכת מצופי גומי מהווה אמצעי מסכן חיים ו/או לכל הפחות, עלול להוביל לפגיעה בשלמות הגוף. ועדת החקירה הממלכתית לבירור ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ישראלים בחודש אוקטובר 2000, התשס"ג – 2003, (להלן: **ממצאי ועדת אור**) קבעה במסקנותיה כי כדורי מתכת מצופי גומי הינם אמצעי מסכן חיים ואסור לפיזור המון (פסקה 63, חלק 4 לממצאי ועדת אור). שכן, חלק מהרוגי אירועי אוקטובר נהרגו כתוצאה מירי מעין זה על ידי כוחות המשטרה.

10. גם ירי של רימוני הלם וירי של רימוני גז מדמיע מהווים אמצעי המסכן את שלמות הגוף. זהו שימוש בשיטה ו/או אמצעי בלתי-מבחין, בלתי מידתי ומופרז כנגד המפגינים ואשר עלול לגרום לחנק ולפגיעה בגוף. כמו כן, נוהל המשטרה המבצעי קובע כי השימוש בגז מדמיע כאמצעי לפיזור הפגנות ייעשה רק בהפגנות בהן קיימות הפרות סדר קשות, אשר כוללות שימוש בנשק קר.

11. נציין שוב כי ההפגנה שנערכה ביום 26.2.2021 לא הצטיירה כלל וכלל כהפגנה אלימה, אלא נהפוך הוא, ועל כן השימוש באמצעים אלו לפיזור ההפגנות מהווה שימוש חורג מן הסביר ולא מידתי.

12. לאור האמור לעיל, נבקשכם להנחות את כלל הגורמים הרלוונטיים להימנע מפיזור בכוח של ההפגנה ביום שישי הקרוב, 5.3.2021, ולחדול משימוש בכוח מופרז ו/או באמצעים מסכני חיים ומסכני שלמות הגוף כנגד המפגינים.

בכבוד רב,
ויסאם שרף, עו"ד

העתקים :

- מפקד מחוז חוף במשטרת ישראל, מר יורם סופר, בפקס : 04-6458766